

החלטה על מבנה בית הכנסת המחודש, קיץ תשס"ד (2004)

במקביל למבנה החברתי נערכנו לבניין הפיזי של בית הכנסת. בקיץ סד התקיים דיון על האדריכלות של בית הכנסת החדש ובמוקדו של הדיון היה כמובן מקומה של עזרת הנשים כמשקפת את מקומה של האשה בקהילה.

הנה תקציר הדיון:

החלטה בענין שיפוץ בית הכנסת הרמב"ן

מוצ"ש פרשת בלק התשס"ד.

הדיון שהתקיים בחדשים האחרונים נסב סביב כמה שאלות שעיקרן היה שאלת מקומה של האשה בקהילה. ברור לכולם שקהילת הרמב"ן מבקשת לראות את האשה שותפה מרכזית ושוות מקום בקהילה. הדרת האשה מבית הכנסת בגלל תנאי עזרת הנשים אינו מוסרי ומוכרח להיות שיקול מרכזי בתכנית החדשה.

עם זאת, קהילת הרמב"ן מגדירה לעצמה את עצמה כקהילה המשתיתה את כל מהלכיה על פי ההלכה המקובלת בקרב קהילות ישראל. על פי הגדרה זו האשה איננה שותפה פעילה בתפילת הציבור. היא לא משמשת בתפקידים כשליחת ציבור וקוראת בתורה וממילא מעמדה במהלך התפילה יותר פאסיבי.

במהלך הדיון על מבנה בית הכנסת עלתה גם השאלה ההלכתית של הריסת בית כנסת עד יסודותיו, לעומת שיפוץ והרחבת המבנה הקיים. סוגיה זו איננה קלה והיא מבטאת את עומק הרגש הדתי שאנו מייחסים למבנה בית הכנסת כ"מקדש מעט". על פי זה יש עדיפות הלכתית ברורה לשיפוץ בית הכנסת הקיים לעומת הריסתו ובנייתו מחדש.

הצעתי היא לקבל את הדגם האדריכלי המגדיר את עזרת הנשים בשלש עזרות עליונות ("גלריות") – כמאה ושלושים מקומות ישיבה. זאת תוך התניה ודרישה מוחלטת של שימת לב בתהליך התכנון והבניה ליצירת תנאים אופטימליים לרווחת המתפללת מכל מקום בעזרה: הן מבחינת ראייה והן מבחינת שמיעה. לענ"ד אין צורך להוסיף לעזרת הנשים שב"גלריה" וילון נוסף וניתן להשאיר מעקה בטיחות דקורטיבי בגובה המאפשר לנשים קשר עין רחב עם אזורי התפילה וקריאת התורה. כמו כן תהיה עזרת נשים נוספת (כחמישים מקומות ישיבה) באחד מצלעות בית הכנסת, באותו המפלס. עזרה זו תופרד מעזרת הגברים במחיצה בגובה של כמטר וחצי, כך שהנשים תוכלנה לראות מבעד למחיצה את מקומות התפילה.

